

คำวินิจฉัยของ นายสุธี สุทธิสมบุรณ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๕๓/๒๕๔๘

วันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๔๘

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคทางเลือกที่สาม

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคทางเลือกที่สาม เนื่องจากไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ กล่าวคือ ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดทะเบียนการเลือกตั้งพรรคทางเลือกที่สามไว้ในทะเบียนพรรคการเมือง พรรคทางเลือกที่สามไม่ดำเนินการให้มีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขาตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนพรรคการเมืองประกาศกำหนด

ข้อเท็จจริงตามคำร้อง สรุปได้ว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับจดทะเบียนการเลือกตั้งพรรคทางเลือกที่สาม เมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๗ ซึ่งเมื่อครบกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันในวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๔๘ พรรคทางเลือกที่สามแจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองว่า พรรคทางเลือกที่สามได้ดำเนินการจัดหาสมาชิกแล้ว จำนวน ๕,๒๔๕ คน และได้จัดตั้งสาขาแล้ว จำนวน ๔ สาขา ดังนี้

สาขาพรรค ลำดับที่หนึ่ง ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๒๘๒ หมู่ที่ ๔ ตำบลแม่นาทม อำเภอกอศรีสุพรรณ จังหวัดสกลนคร

สาขาพรรค ลำดับที่สอง ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๑๔๒ ถนนประจักษ์ ตำบลเวียงเหนือ อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง

สาขาพรรค ลำดับที่สาม ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๒๑๕/๑๔ หมู่ที่ ๑๑ แขวงบางนา เขตบางนา กรุงเทพมหานคร

สาขาพรรค ลำดับที่สี่ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๑๖ หมู่ที่ ๖ ตำบลบ้านนา อำเภอบ้านนาเดิม จังหวัดสุราษฎร์ธานี

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้แจ้งให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่เกี่ยวข้องตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการดำเนินการจัดตั้งสาขาพรรคทางเลือกที่สามทั้งสี่สาขา ปรากฏว่า มีการประชุมจัดตั้งสาขาพรรคทางเลือกที่สาม ลำดับที่สอง ลำดับที่สาม และลำดับที่สี่จริง ส่วนลำดับที่หนึ่ง

ไม่มีการประชุมจัดตั้ง แต่ผู้ได้รับเลือกเป็นประธานสาขาพรรคให้ถ้อยคำว่ามีการประชุมจัดตั้งสาขาพรรคจริง แต่วันเวลาที่ประชุมจริงไม่ตรงกับวันเวลาที่ระบุไว้ในรายงานการประชุมที่พรรคทางเลือกที่สาม แจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง

นายทะเบียนพรรคการเมืองพิจารณารับรองการจัดตั้งสาขาพรรคทางเลือกที่สาม ลำดับที่สอง ลำดับที่สาม และลำดับที่สี่ และให้พรรคทางเลือกที่สามชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการจัดตั้งสาขาพรรคทางเลือกที่สาม ลำดับที่หนึ่ง

พรรคทางเลือกที่สามชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการจัดตั้งสาขาพรรค ลำดับที่หนึ่งว่าผู้ให้ถ้อยคำไม่เข้าใจคำถามของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง จึงให้ถ้อยคำผิดไปจากข้อเท็จจริง

พรรคทางเลือกที่สามแจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองว่า นายอรุณ คงมั่น ลาออกจากตำแหน่งหัวหน้าพรรคทางเลือกที่สาม ทำให้กรรมการบริหารพรรคทางเลือกที่สามพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะ ตามข้อบังคับพรรคทางเลือกที่สาม พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๓๑ (๒) โดยนายทะเบียนพรรคการเมืองได้ตอบรับการเปลี่ยนแปลงตั้งแต่วันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๔๘

นายวีระวัฒน์ สุขเกษม รองหัวหน้าพรรคทางเลือกที่สาม รักษาการหัวหน้าพรรคทางเลือกที่สาม ได้แจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองว่า พรรคทางเลือกที่สามได้ตรวจสอบกระบวนการการจัดตั้งสาขาพรรคทางเลือกที่สาม ลำดับที่หนึ่ง จังหวัดสกลนคร แล้ว พบว่า การจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองดังกล่าว ดำเนินการไม่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในข้อบังคับพรรคทางเลือกที่สาม จึงขอยกเลิกการแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคทางเลือกที่สาม ลำดับที่หนึ่ง จังหวัดสกลนคร เนื่องจากพรรคทางเลือกที่สาม ไม่ประสงค์จะดำเนินกิจการพรรคการเมืองต่อไป จึงยอมรับผลที่จะเกิดขึ้น

ศาลรัฐธรรมนูญมีมติ เมื่อวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๔๘ ให้รับคำร้องไว้ดำเนินการและรับไว้พิจารณาวินิจฉัย พร้อมมีคำสั่งให้แจ้งนายทะเบียนพรรคการเมืองทราบ และส่งสำเนาคำร้องให้พรรคทางเลือกที่สามชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับหรือถือว่าได้รับหนังสือแล้ว ต่อมาสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญได้รับเอกสารให้พรรคทางเลือกที่สามยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาคืน โดยไปรษณีย์แจ้งว่า ผู้รับย้ายไม่ทราบที่อยู่ใหม่ ศาลรัฐธรรมนูญได้ปิดประกาศศาลรัฐธรรมนูญ เมื่อวันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๔๘ เพื่อให้พรรคทางเลือกที่สามยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาภายในสิบห้าวันครบกำหนดสิบห้าวันในวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๔๘ พรรคทางเลือกที่สามมิได้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาแต่ประการใด

ประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง คือ พรรคทางเลือกที่สาม ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ มีเหตุให้ยุบพรรคทางเลือกที่สามตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ฯ หรือไม่

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ และ มาตรา ๖๕ บัญญัติไว้ ดังนี้

มาตรา ๒๕ “ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิก ซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขาพรรคการเมือง อย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา”

มาตรา ๖๕ “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- (๑) มีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมือง
- (๒) มีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงสิบห้าคน
- (๓) มีการยุบพรรคการเมืองไปพร้อมกับพรรคการเมืองอื่นตามหมวด ๕
- (๔) มีคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญยุบพรรคการเมือง
- (๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๕ หรือ

มาตรา ๖๒

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า มีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใดแล้วให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งยุบพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา”

พิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อเท็จจริงตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง ปรากฏว่า พรรคทางเลือกที่สามไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ กล่าวคือ เมื่อครบกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับตั้งแต่วันที่นายทะเบียน

พรรคการเมืองรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมือง โดยพรรคทางเลือกที่สามได้รับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคเมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๓ ครบกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันในวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๔๔ นายทะเบียนพรรคการเมืองพิจารณารับรองการจัดตั้งสาขาพรรคทางเลือกที่สามเฉพาะสาขาลำดับที่สอง จังหวัดลำปาง สาขาลำดับที่สาม กรุงเทพมหานคร และสาขาลำดับที่สี่ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ส่วนสาขาลำดับที่หนึ่ง จังหวัดสกลนคร นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้พรรคทางเลือกที่สามชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการจัดตั้งสาขาพรรค และพรรคทางเลือกที่สามได้แจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองขอยกเลิกการจัดตั้งสาขาพรรคทางเลือกที่สาม ลำดับที่หนึ่ง จังหวัดสกลนคร ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทำให้เมื่อครบกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวัน พรรคทางเลือกที่สามมีสาขาพรรคที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับรองเพียงสามภาค ๆ ละหนึ่งสาขา คือ ภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้เท่านั้น ส่วนภาคตะวันออกเฉียงเหนือไม่มีการจัดตั้งสาขา ประกอบกับพรรคทางเลือกที่สามได้แจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองว่า ไม่ประสงค์จะดำเนินกิจการของพรรคต่อไป และยอมรับผลที่จะเกิดขึ้น รวมทั้งมิได้ชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของนายทะเบียนพรรคการเมืองต่อศาลรัฐธรรมนูญ กรณีจึงมีเหตุให้ยุบพรรคทางเลือกที่สามตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง จึงให้ยุบพรรคทางเลือกที่สาม

นายสุธี สุทธิสมบูรณ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ